

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 40 00

F: 01 428 47 33

E: gp.mnz@gov.si

www.mnz.gov.si

Številka: 900-6/2022/37

Ljubljana, 20. 1. 2023

EVA (če se akt objavi v Uradnem listu RS)

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

gp.gsv@gov.si

**ZADEVA: Akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2023 – 2024 – NOVO
GRADIVO ŠT.1**

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi 2. in 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 55/09 Odl.US: U-I-294/07-16, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije naseji dne sprejela naslednji sklep:

1. Vlada Republike Slovenije je sprejela Akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2023 – 2024.
2. Vlada Republike Slovenije zadalži pristojna ministrstva, da upoštevajo Akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2023 – 2024 in s tem izvedbo projektov iz Akcijskega načrta.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2023 - 2024

Prejmejo:

- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za zunanje zadeve,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za finance,
- Urad Vlade RS za komuniciranje,
- Urad Vlade RS za narodnosti,
- Inšpektorat Republike Slovenije za delo,
- Finančna uprava Republike Slovenije,
- Ministrstvo za obrambo,
- Vrhovno Državno tožilstvo Republike Slovenije,
- Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije,
- Državni Zbor Republike Slovenije,
- Društvo Ključ, p.p. 1646, 1001 Ljubljana
- Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana,
- Slovenska filantropija, Poljanska cesta 12, 1000 Ljubljana,
- Pravni center za varstvo človekovih pravic,
- Zveza svobodnih sindikatov Slovenije.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

dr. Branko Lobnikar, Ministrstvo za notranje zadeve, državni sekretar in nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

5. Kratak povzetek gradiva:

V novem gradivu je upoštevana pripomba Urada Vlade Republike Slovenije za komuniciranje s popravki besedila v točki 1.1.3 (Počastitev 18. oktobra, evropskega dneva boja proti trgovini z ljudmi).

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none">– nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja– razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna– razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
MDDSZ	Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – krizna namestitvev	170084 Oskrba žrtev trgovine z ljudmi	45.000,00	45.000,00
MNZ	Oskrba žrtev – namestitvev v varnem prostoru	3431 Materialni stroški	40.000,00	40.000,00
MNZ	Ozaveščanje	3107 Plače	30.000,00	30.000,00
MNZ	Ozaveščanje	3431 Materialni stroški	5.000,00	5.000,00
MNZ	Tiskovine	3431 Materialni stroški	1.000,00	1.000,00
MNZ	Organizacija srečanja NATC JVE	3431 Materialni stroški	/	10.000,00
MNZ	Organizacija strokovnega srečanja	3431 Materialni stroški	3.000,00 €	3.000,00 €
MNZ	(Re)Integracija žrtev trgovine z ljudmi	140005 Sklad ISF– EU udeležba 75 %	37.500,00	37.500,00 €
		140005 Sklad ISF– lastna udeležba 25 %	12.500,00 €	12.500,00 €

UKOM	Ozaveščanje 18. oktober	1322 Neposredno komuniciranje vlade z javnostjo in kampanje	5.000,00 €	/
UOIM	Program PATS	180011 – Sklad AMIF SI udeležba (25%)	13.125,00 €	13.125,00 €
		180010 – Sklad AMIF EU udeležba (75%)	39.375,00€	39.375,00€
MZ	Programi pomoči	221092 – Programi pomoči ranljivim skupinam	24.000,00	24.000,00
MIZŠ	Ozaveščanje	716010 Inovativni projekti	2.500,00 €	2.500,00 €
SKUPAJ			258.000 €	263.000 €
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: (Samo če izberete NE pod točko 6.a.) Kratka obrazložitev				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin,			NE	

<ul style="list-style-type: none"> - delovanje občin, - financiranje občin. 	
<p>Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE <p>Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:</p> <ul style="list-style-type: none"> – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. <p>Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.</p>	
<p>9. Predstavitev sodelovanja javnosti:</p>	
<p>Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:</p>	<p>NE</p>
<p>Gradivo je bilo usklajeno znotraj medresorske delovne skupine, v kateri so tudi predstavniki nevladnih in humanitarnih organizacij.</p>	
<p>(Če je odgovor DA, navedite: Datum objave:</p> <p>V razpravo so bili vključeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nevladne organizacije, – predstavniki zainteresirane javnosti, – predstavniki strokovne javnosti. – . <p>Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):</p> <p>Upoštevani so bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. <p>Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:</p> <p>Poročilo je bilo dano</p> <p>Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)</p>	
<p>10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:</p>	<p>DA</p>
<p>11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:</p>	<p>DA</p>
<p style="text-align: center;">V funkciji ministrice za notranje zadeve Sanja Ajanović Hovnik ministrica</p>	

AKCIJSKI NAČRT

ZA BOJ PROTI TRGOVINI Z LJUDMI

ZA OBDOBJE 2023–2024

Uvod.....	3
1 Preventiva.....	4
1.1 Splošna javnost	4
1.2 Tvegane ciljne skupine	6
1.3 Zmanjševanje povpraševanja po storitvah, ki jih opravljajo žrtve trgovine z ljudmi	8
1.4 Ozaveščanje in usposabljanje strokovne javnosti, katere delo je povezano s problematiko trgovine z ljudmi	10
2 Odkrivanje, preiskovanje in pregon trgovine z ljudmi.....	17
2.1 Učinkovitejše delo policije pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi	17
2.2 Okrepitev aktivnosti za odkrivanje kaznivih dejanj trgovine z ljudmi za namen prisilnega dela.....	18
3 Identifikacija, zaščita in pomoč žrtvam trgovine z ljudmi.....	20
3.1 Oskrba žrtev trgovine z ljudmi	20
3.2 Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v postopkih priznanja mednarodne zaščite v Sloveniji.....	22
3.3 Prepoznavna primerov trgovine z ljudmi v postopkih obravnave primerov spolnega nasilja in nasilja, povezanega s spolom	22
3.4 Reintegracija žrtev trgovine z ljudmi.....	22
3.5 Ozaveščanje, informiranje in svetovanje potencialnim in dejanskim žrtvam trgovine z ljudmi	23
4 Sodelovanje v regionalnih in mednarodnih organizacijah za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej.....	24
4.1 Sodelovanje v neformalni mreži nacionalnih poročevalcev oziroma enakovrednih mehanizmov Evropske unije za boj proti trgovini z ljudmi.....	24
4.2 Srečanja neformalne mreže nacionalnih koordinatorjev regije jugovzhodne Evrope za boj proti trgovini z ljudmi	24
4.3 Sodelovanje v okviru Sveta Evrope in Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi	25
4.4 Mednarodno operativno sodelovanje slovenskih organov odkrivanja in pregona.....	25
5 Izboljšanje sistemskih rešitev in predlogi zakonodajnih sprememb.....	26
5.1 Vzpostavitev funkcije nacionalnega poročevalca za boj proti trgovini z ljudmi	26
5.2 Zagotovitev celovite in trajne pomoči otrokom z izkušnjo trgovine z ljudmi.....	27
5.3 Preučitev ustreznosti definicije in razumevanja prisilnega dela in delovnega izkoriščanja	27
5.4 Pregled sodne prakse in ocena učinkovitosti določb kazenske zakonodaje na področju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi	28
5.5 Sprememba 5. člena Zakona o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj	28
5.6 Posodobitev Priročnika o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi.....	29
5.7 Opredelitev do problematike prostitucije v Sloveniji	29
5.8 Preučitev priporočil skupine GRETA v okviru tretjega kroga ocenjevanja in priprava predlogov za njihovo implementacijo	30
6 Koordinacija in podporne dejavnosti	32
6.1 Nadaljnje medresorsko sodelovanje in sodelovanje s civilno družbo v okviru MDS TZL in multidisciplinarnih skupin za obravnavo primerov nameščanja žrtev trgovine z ljudmi.....	32
6.2 Zagotavljanje skladnosti statističnega sistema o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji	32
6.3 Spremljanje posameznih primerov pregona kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi	33
6.4 Izdelava in priprava strokovnih tiskanih gradiv.....	33
PRILOGA.....	35

Uvod

Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljnjem besedilu: MDS TZL) je v skladu s Sklepom o ustanovitvi Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi, št. 01203- 9/2019/6 z dne 17. oktobra 2019, spremenjenim s sklepoma št. 01203-9/2020/4 z dne 11. junija 2020 in št. 01200-8/2022/4 z dne 21. julija 2022, pripravila Akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2023–2024.

V Sloveniji je trgovina z ljudmi še vedno najpogosteje prepoznana za namene spolnega izkoriščanja oziroma izkoriščanja prostitucije, redkeje pa so prepoznane druge oblike izkoriščanja. Odkrivanje, preiskovanje in še zlasti dokazovanje kaznivih dejanj trgovine z ljudmi so težavni, dolgotrajni in zapleteni, saj gre največkrat za mednarodno organizirano kriminalno dejavnost večjega števila oseb v daljšem časovnem obdobju. Prepoznavna in obravnava trgovine z ljudmi zato zahtevata veliko posebnega znanja in razumevanja ter celovito in usklajeno delovanje ne samo vladnih, temveč tudi nevladnih organizacij.

MDS TZL je v novem akcijskem načrtu predvidela izvedbo temeljnih dejavnosti preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej, ki bodo potekale tako v okviru sodelovanja pristojnih državnih organov kot tudi z vključevanjem nevladnih in humanitarnih organizacij v različne preventivne aktivnosti in pomoč žrtvam trgovine z ljudmi. Dokument je smiselno nadaljevanje že utečenih projektov, ki so se izkazali kot uspešni in ki zaradi narave dela zahtevajo kontinuiteto, na podlagi preteklih izkušenj pa so zasnovane tudi aktivnosti, ki nadgrajujejo dosedanje delo. Pri pripravi akcijskega načrta je MDS TZL sledila ukrepom, določenim v Strategiji EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025),¹ in priporočilom nadzornega mehanizma GRETA iz drugega² in tretjega kroga³ ocenjevanja Republike Slovenije glede izvajanja Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi (v nadaljnjem besedilu: priporočila skupine GRETA). Prav tako so v akcijski načrt vključene nekatere aktivnosti, ki se niso izvedle v obdobju predhodnega akcijskega načrta.

Načrt je razdeljen na šest poglavij: Preventiva; Odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivega dejanja trgovine z ljudmi; Identifikacija, zaščita in pomoč žrtvam; Mednarodno sodelovanje; Izboljšanje sistemskih rešitev in predlogi zakonodajnih sprememb ter Koordinacija in podporne dejavnosti. Poglavja na kratko opredeljujejo posamezne naloge ali sklop nalog ter navajajo nosilca naloge, sodelujočo organizacijo pri izvedbi naloge in rok izvedbe.

Tabela v prilogi akcijskega načrta prikazuje finančne nosilce posameznih dejavnosti, vrsto proračunske postavke in višino zagotovljenih sredstev.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0171&from=SL>.

² <https://rm.coe.int/greta-2017-38-fgr-svn-en/168078919e>

³ Republika Slovenija je 7. novembra 2022 prejela osnutek poročila o izvedenem tretjem krogu ocenjevanja skupine GRETA; poročilo je v času priprave akcijskega načrta še v usklajevanju in zato še ni javno dostopno.

1 Preventiva

Ena temeljnih dejavnosti preventivnega delovanja je ozaveščanje o problematiki trgovine z ljudmi. MDS TZL bo zato nadaljevala in nadgrajevala obstoječe preventivne dejavnosti s ciljem ozaveščati tvegane skupine, splošno in strokovne javnosti ter potrošnike in uporabnike storitev, ki jih opravljajo žrtve trgovine z ljudmi.

Za doseganje ciljev in ciljnih javnosti bodo uporabljena različna komunikacijska orodja, kot so spletna stran, družbeni mediji, dogodki za strokovno javnost (posveti, seminarji ipd.), gradiva (e-priročnik, infografike, statistike ipd.), odnosi z mediji, sporočila za javnost in novinarske konference. Prepoznavnost komunikacijskih dejavnosti bo zagotovljena z uporabo vizualne identitete (logotip Ukrepajmo proti trgovanju z ljudmi).

Pri načrtovanju in izvedbi posameznih dejavnosti bodo člani MDS TZL znotraj svojih resorjev sodelovali z mediji in drugimi deležniki, ki si prizadevajo za ozaveščanje in obveščanje javnosti o ukrepih proti trgovini z ljudmi. Preventivne dejavnosti so pomemben element celovite obravnave problematike trgovine z ljudmi, zato bo MDS TZL zagotovila, da se te izvedejo v obsegu, kot je predviden v akcijskem načrtu, pri čemer pa posamezni izvajalci po potrebi uporabljajo tudi komunikacijska sredstva, ki omogočajo delo na daljavo.

1.1 Splošna javnost

1.1.1 Spletna stran

Spletna stran <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/boj-proti-trgovini-z-ljudmi/> je osnovno orodje zagotavljanja informacij o boju proti trgovini z ljudmi. Stran obsega predstavitev problematike in dela MDS TZL, različnih pojavnih oblik trgovine z ljudmi, ključne mednarodne in nacionalne dokumente, raziskave in poročila ter povezave z organizacijami, ki žrtvam trgovine z ljudmi zagotavljajo pomoč.

Pozornost je namenjena razmeram doma, v Evropi in v svetu, zato imata na strani posebno mesto tudi obeležitev evropskega (18. oktober) in svetovnega dneva (30. julij) boja proti trgovini z ljudmi. Vsebina na strani se bo ves čas dopolnjevala in osveževala. Aktualno objavljeno vsebino bomo delili prek vladnih družbenih omrežij, k temu pa bomo spodbudili tudi druge deležnike, vključene v MDS TZL.

Cilj: Urejati in aktualizirati spletno stran v celotnem dvoletnem obdobju.

Nosilec:	Ministrstvo za notranje zadeve, Služba za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljnjem besedilu: MNZ SPBTL)
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

1.1.2 Medijske objave, novinarske konference

Trgovina z ljudmi se vse bolj razrašča, prilagaja globalizacijskim razmeram in dobiva vedno nove podobe. Evropska unija ter mednarodne institucije in organizacije (Združeni narodi, Svet Evrope, Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi, Mednarodna organizacija za migracije, Mednarodna organizacija dela itd.) krepijo aktivnosti za prepoznavanje pojava in za boj proti njemu. Tako je opazna velika dinamika raziskovanja in sprejemanja ukrepov, čemur sledi tudi Slovenija.

Informiranje medijev in splošne javnosti bo tudi v nadaljevanju potekalo ves čas s posredovanjem verodostojnih informacij o navedeni vsebini, o delu MDS TZL in ukrepih za preprečevanje trgovine z ljudmi (novinarske konference ob sprejemanju letnih poročil, seminarji, posveti, uspešno zaključeni primeri ipd.).

Cilj: Obveščati medije in splošno javnost z zagotavljanjem verodostojnih informacij o obravnavani vsebini, delu MDS TZL in ukrepih za preprečevanje trgovine z ljudmi. Obveščanje vključuje novinarske konference ob sprejemanju letnih poročil, seminarje, posvete, uspešno zaključene primere ipd.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	Urad Vlade RS za komuniciranje, MNZ SPBTL, strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL) ⁴
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

1.1.3 Počastitev 18. oktobra, evropskega dneva boja proti trgovini z ljudmi

18. oktobra, ob evropskem dnevu boja proti trgovini z ljudmi, bo organiziran dogodek, ki bo vsebinsko osredotočen na trgovino z ljudmi za namen prisilnega dela. Dogodek, na katerem bodo sodelovali nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi in člani MDS TZL, bo tudi ustrezno medijsko podprt. Urad Vlade RS za komuniciranje (v nadaljnjem besedilu: UKOM) bo z MNZ SPBTL sodeloval pri organizaciji in izvedbi dogodka z vidika zagotovitve medijske podpore izvajanju aktivnosti.

Cilj: Ozaveščati širšo javnost predvsem z organizacijo dogodka (okrogla miza, posvet ipd.), namenjenega počastitvi 18. oktobra, evropskega dneva boja proti trgovini z ljudmi.

Nosilec:	MNZ SPBTL
Zagotovitev financ:	MNZ in UKOM
Sodelujoči:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL), UKOM
Rok:	Oktober 2023 in oktober 2024

⁴ Izraz vključuje tudi nevladne in humanitarne organizacije, ki se ukvarjajo s problematiko trgovine z ljudmi.

1.2 Tvegane ciljne skupine

1.2.1 Ozaveščanje potencialnih in prepoznanih žrtev trgovine z ljudmi znotraj projekta Oskrba žrtev (povezava s poglavjem 3.1)

V postopkih identifikacije žrtev trgovine z ljudmi je temeljno ozaveščanje prepoznanih žrtev in tudi potencialnih oziroma domnevnih žrtev trgovanja. Dejavnosti ozaveščanja bodo usmerjene predvsem v tvegano skupino tujcev, s poudarkom na kršitvah pravic tujih delavcev v Sloveniji, in v tvegano skupino mladih.

Dostopnost do teh tveganih skupin je najučinkovitejša z že utečenimi mehanizmi pomoči in oskrbe. Zaradi tega bo izdelava ustreznih gradiv, namenjenih ozaveščanju tveganih skupin, umeščena v projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi. Tako bo izvajalec, izbran v postopku javnega razpisa, zadolžen za ozaveščanje te ciljne populacije. Pri tem bo ozaveščanje tvegane skupine tujci vključeno v razpis za namestitev v varni prostor, ozaveščanje tvegane skupine mladi pa v razpis za krizno namestitev (glej poglavje 3.1). Gradiva bodo distribuirali ustrezni državni organi in mreža nevladnih organizacij.

Cilj 1: Izdati informativno gradivo za tujce. Za vse, ki se želijo zaposliti v Republiki Sloveniji, za tiste, ki nezakonito prestopajo državno mejo, prosilce za začasno zaščito in za prosilce za mednarodno zaščito (s posebnim poudarkom na mladoletnikih brez spremstva in samskih ženskah) bo pripravljeno informativno gradivo v njim razumljivih jezikih, ki bo na razpolago na diplomatsko-konzularnih predstavništvi, mejnih prehodih in upravnih enotah ter v azilnem domu in centru za tujce.

Cilj 2: Izdati informativno gradivo in izvesti delavnice za državljane Republike Slovenije, namenjene informiranju in ozaveščanju otrok, mladih in vzgojno-pedagoškega kadra ter morebitnih drugih ciljnih populacij o nevarnostih in pasteh trgovine z ljudmi. Poudarek bo na načinih novačenja, prepoznavanju tveganja, ustreznem ukrepanju in samozaščitnem vedenju. Gradiva bodo objavljena na ustreznih spletnih mestih, ki so središča virtualnega združevanja mladih, v centrih za socialno delo, šolah in zdravstvenih ustanovah.

Nosilec:	MNZ SPBTL ter Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Zagotovitev financ:	Ministrstvo za notranje zadeve ter Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Izvajalec:	Nevladne organizacije, izbrane na podlagi javnega razpisa
Rok:	Kontinuiran proces v letih 2023 in 2024

1.2.2. Preventivno ozaveščanje in izobraževanje starejših osnovnošolcev in srednješolcev

Otroci in mladostniki spadajo v posebej občutljivo kategorijo potencialnih žrtev trgovine z ljudmi. Mednarodna organizacija dela ocenjuje, da je vsako leto med žrtvami trgovine z ljudmi približno 1,2 milijona otrok. Trgovini z ljudmi so izpostavljena tako dekleta kot tudi fantje, ki pa so podvrženi različnim oblikam izkoriščanja. Pri ženskah in dekletih gre večinoma za spolno izkoriščanje, ki navadno izhaja iz neenake obravnave spolov in nasilja, povezanega s spolom, prav tako pa znotraj določenih skupnosti prihaja do prisilnih porok, medtem ko so fantje in moški največkrat izkoriščani za namen prisilnega dela in delovnega izkoriščanja.

Ozaveščanje mladih o nevarnostih trgovine z ljudmi je zelo pomembno z dveh vidikov, in sicer jih moramo obravnavati tako kot možne žrtve trgovine z ljudmi in tudi kot morebitne bodoče potrošnike. Zato bomo z okrepljenim ozaveščanjem te ciljne skupine hkrati prispevali k zmanjševanju povpraševanja po takšnih storitvah, kar je tudi eden izmed glavnih ciljev Strategije EU za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2021–2025.

Ministrstvo za notranje zadeve bo zato nadaljevalo sistematično in dolgoročno ozaveščanje otrok in mladoletnikov, ki ga je uvedlo leta 2021. Na podlagi večletnega načrta se bodo izvajale delavnice v devetem razredu osnovnih šol in drugem letniku srednjih šol v vseh regijah po Sloveniji, s tem pa tudi v okoljih, kjer živijo pripadniki romske skupnosti. Na delavnicah bodo prisotni razredni učitelji, po možnosti pa tudi socialni pedagogi, strokovni sodelavci in vodstvo šole.

Cilj 1: Sistematično ozaveščati otroke in mladostnike o nevarnostih trgovine z ljudmi in načinih novačenja ter jih usposobiti za prepoznavanje tveganja, za ustrezno ukrepanje in samozaščitno vedenje. V letih 2023 in 2024 se bodo delavnice izvajale v osnovnih šolah Obalno-kraške, Notranjske, Jugovzhodne in Posavske regije, v srednjih šolah Podravske, Pomurske, Koroške in Savinjske regije ter v osnovnih in srednjih šolah Osrednjeslovenske, Gorenjske, Goriške in Zasavske regije. Na letni ravni se bo izvedlo vsaj 100 delavnic za najmanj 2000 učencev.

Nosilec:	MNZ SPBTL
Zagotovitev financ:	Ministrstvo za notranje zadeve
Rok:	Kontinuiran proces v letih 2023 in 2024

1.2.3 Preventivno delovanje na področju ozaveščanja in preprečevanja trgovine z ljudmi v romski skupnosti

Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti (v nadaljnjem besedilu: UN) načrtuje vključevanje vsebin boja proti trgovini z ljudmi, zlasti z vidika prisilnih in zgodnjih porok v romski skupnosti, v svoje redno delo. Predstavniki urada se bodo udeleževali dejavnosti, povezanih z bojem proti trgovini z ljudmi, z ozaveščanjem o negativnih posledicah prisilnih in zgodnjih porok v romski skupnosti, ter dejavnosti za opolnomočenje romskih žensk in deklic ter tudi moških in dečkov. Urad si bo pri svojem delu z medinstitucionalnim in multidisciplinarnim povezovanjem prizadeval ozaveščati pristojne institucije in potencialne žrtve trgovine z ljudmi v romskih skupnostih o nujnosti opustitve argumentacij in opravičevanja tovrstnih praks pod krinko romske kulture in tradicije, o postavitvi zagotavljanja in uresničevanja otrokovih pravic ter spoštovanja veljavnih predpisov v ospredje odločitev in ukrepanj pristojnih institucij ter na potrebo po okrepljenem ozaveščanju o posledicah tovrstnih praks vseh ključnih deležnikov. Hkrati si bo UN prizadeval seznanjati vse ključne deležnike in institucije z relevantnimi informacijami ter s tem prispevati k bolj celostnemu obravnavanju teh pojavov in posledično k celovitejšemu ukrepanju, ko do teh primerov pride, oziroma ustreznemu preventivnemu ukrepanju.

UN je v sodelovanju s pristojnimi institucijami v letu 2021 izdal Priročnik o prepoznavanju zgodnjih in prisilnih porok v romski skupnosti ter o ukrepanju v teh primerih ter nato izvedel vrsto strokovnih izobraževanj in posvetov s strokovnimi delavci v regijah oziroma okoljih, kjer je zaznati to problematiko. Pri tem UN sodeluje z vsemi pristojnimi institucijami, zlasti Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, centri za socialno delo, Ministrstvom za notranje zadeve in Policijo, Ministrstvom za pravosodje, romsko skupnostjo (zlasti njenimi predstavniki in organizacijami romske skupnosti), Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, šolami, nevladnimi organizacijami in drugimi pristojnimi institucijami. UN bo v prihodnjem

obdobju nadaljeval aktivnosti, ki bodo na eni strani usmerjene v predstavnike institucij (npr. izvedba izobraževanj za romske pomočnike v šolah ter po potrebi tudi za druge strokovne delavce šol in za sodne izvedence), na drugi strani pa tudi v romsko skupnost, kjer bodo ozaveševalne aktivnosti potekale zlasti v sodelovanju z nevladnimi organizacijami in organizacijami, ki aktivnosti izvajajo v romski skupnosti (vloga urada bo povezovalna).

Cilj 1: Obravnavati pojav prisilnih in zgodnjih porok v romski skupnosti medinstitucionalno in multidisciplinarno s ciljem zmanjšanja števila teh pojavov ter ozaveščati pripadnike in pripadnice romske skupnosti in vse pristojne institucije o teh pojavih.

Nosilec:	UN
Sodelujoči:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, člani MDS TZL in druge pristojne institucije
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

1.3 Zmanjševanje povpraševanja po storitvah, ki jih opravljajo žrtve trgovine z ljudmi

Trgovino z ljudmi je treba preprečevati tudi z zmanjševanjem povpraševanja po storitvah, ki jih pod različnimi oblikami prisile opravljajo žrtve trgovanja. Ozaveščanje se bo izvajalo za delodajalce v panogah, kjer najpogosteje prihaja do zlorab in obstaja veliko tveganje, da zaposleni postanejo žrtve trgovine z ljudmi, ter tudi neposredno za javnost in tvegane kategorije zaposlenih.

1.3.1 Ozaveščanje potrošnikov izdelkov in uporabnikov storitev žrtev trgovine z ljudmi

Predpogoj trgovine z ljudmi je povpraševanje po blagu in storitvah, ki jih pod različnimi oblikami prisile izvajajo žrtve trgovine z ljudmi. Cilj preventivnih aktivnosti bo zato zmanjševati povpraševanje z usmerjanjem pozornosti v odgovornost uporabnikov tovrstnih izdelkov in storitev.

S tem namenom bo v obeh letih podprt projekt, ki bo o trgovini z ljudmi za namen prisilnega dela ozaveščal splošno javnost in informiral medije. Projekt bo moral izpostaviti odgovornost potrošnikov izdelkov in storitev, ki so produkt prisilnega dela ali dela otrok. Posredno bo osredotočen na delodajalce, zlasti v panogah, kjer najpogosteje prihaja do zlorab in kjer obstaja veliko tveganje, da so med zaposlenimi tudi žrtve trgovine z ljudmi. Ob tem bosta izpostavljeni tudi družbena odgovornost podjetij ter nujnost preverjanja podizvajalcev in celotne verige dobaviteljev. Člani MDS TZL se bodo povezovali in multiplicirali sporočila deležnikov, ki si v okviru svojih programov prizadevajo za ozaveščanje javnosti o izdelkih in storitvah, ki jih pod različnimi oblikami prisile izvajajo žrtve trgovanja.

Izvajalec bo izbran na podlagi javnega naročila v okvirnem znesku **5.000 evrov na leto**.

Cilj: Zmanjševati povpraševanje z usmerjanjem pozornosti v odgovornost uporabnikov tovrstnih izdelkov in storitev ter ozaveščati splošno javnost o trgovini z ljudmi za namen prisilnega dela in delovnega izkoriščanja.

Nosilec:	MNZ SPBTL
Sodelujoči:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, člani MDS TZL in druge pristojne institucije

Izvajalec:	Nevladna organizacija, izbrana na podlagi javnega naročila
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

1.3.2 Okrepitev sodelovanja z zasebnim sektorjem

Za še učinkovitejše delo pri preprečevanju trgovine z ljudmi je treba vzpostaviti močnejšo povezavo z zasebnim sektorjem, s katerim je neposredno ali posredno povezana večina primerov prisilnega dela.

Skupina GRETA slovenskim organom predlaga, naj tesno sodelujejo s sindikati, civilno družbo in zasebnim sektorjem, da bi povečali ozaveščenost o trgovini z ljudmi zaradi izkoriščanja delovne sile, preprečili trgovino z ljudmi v oskrbovalnih verigah in okrepili družbeno odgovornost podjetij na podlagi vodilnih načel ZN o podjetništvu in človekovih pravicah ter priporočilu CM/Rec(2016)3 o podjetništvu in človekovih pravicah.

Tudi Strategija EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025) poziva države članice, naj še naprej razvijajo javno-zasebne pobude pri podjetjih v sektorjih in okoljih z visokim tveganjem ter spodbujajo pobude za skrbni pregled v svetovni dobavni verigi izdelkov.

Ministrstvo za notranje zadeve je ob evropskem dnevu boja proti trgovini z ljudmi 18. oktobra 2020 izdalo priročnik za delodajalce Preprečite prisilno delo, ki zagotavlja potrebne informacije delodajalcem, pri katerih obstaja tveganje, da bi lahko bili povezani s prisilnim delom. To se nanaša zlasti na panoge, ki zaposlujejo mnogo nekvalificiranih in razmeroma slabo plačanih tujih delavcev, na primer gradbeništvo, gostinstvo, kmetijstvo, prevoznništvo, logistika, gozdarstvo, živilska industrija in številne druge.

Ob koordinaciji MNZ SPBTL bo MDS TZL izvajala promocijo omenjenega priročnika in ozaveščanje delodajalcev, pri katerih obstaja tveganje, da bi lahko bili povezani s trgovino z ljudmi za namen prisilnega dela. Prav tako bo MDS TZL še naprej aktivno sodelovala pri izvajanju Nacionalnega akcijskega načrta za spoštovanje človekovih pravic v gospodarstvu,⁵ ki spodbuja razvoj skrbnega pregledovanja človekovih pravic v poslovanju.

Ker je v Sloveniji največ žrtev trgovanja izkoriščanih za namen prostitucije ali drugih oblik spolne zlorabe, bo MDS TZL okrepila tudi aktivnosti za ozaveščanje možnih žrtev spolnega izkoriščanja in uporabnikov spolnih storitev. Dejavnosti ozaveščanja bodo usmerjene predvsem v spletne strani, na katerih osebe oglašujejo spolne storitve in na katerih se na enem mestu prepletajo tako ponudniki kot tudi uporabniki spolnih storitev.

Cilj 1: Povečati ozaveščenost zasebnega sektorja o trgovini z ljudmi za namen prisilnega dela in spodbujati razvoj skrbnega pregledovanja človekovih pravic v poslovanju.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL, Ministrstvo za zunanje zadeve, Inšpektorat RS za delo, Finančna uprava RS
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

Cilj 2: Vzpostaviti sodelovanje z upravitelji oz. glavnimi uredniki spletnih strani, na katerih osebe oglašujejo spolne storitve.

⁵ https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Business/NationalPlans/Slovenia_Slovenian.pdf.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

1.4 Ozaveščanje in usposabljanje strokovne javnosti, katere delo je povezano s problematiko trgovine z ljudmi

1.4.1 Izvajanje programov usposabljanja policistov

Na področju boja zoper trgovino z ljudmi bo policija nadaljevala izvajanje programa usposabljanja policistov in kriminalistov na vseh ravneh delovanja. Usposabljanja bodo prilagojena ciljnim skupinam znotraj policije in novim pojavnim oblikam izkoriščanja žrtev trgovine z ljudmi.

Cilj 1: Policija sistematično izvaja usposabljanja za policiste iz vseh policijskih enot. Usposabljanja so usmerjena v prepoznavo kazalnikov žrtev trgovine z ljudmi in poznavanja izvedbe nadaljnjih postopkov z žrtvami trgovine z ljudmi.

Cilj 2: Policija enkrat letno izvede večdnevno specialistično usposabljanje kriminalistov, ki preiskujejo kazniva dejanja trgovine z ljudmi. Usposabljanje je usmerjeno v prepoznavo kazalnikov žrtev trgovine z ljudmi in novih pojavnih oblik trgovine z ljudmi (prisilno delo, prisilno izvrševanje kaznivih dejanj, prisilno beračenje, izkoriščanje otrok). V proces usposabljanja je vključeno poznavanje postopkov z žrtvami trgovine z ljudmi, programov nudenja pomoči in zaščite ter pomena mednarodnega sodelovanja. Pri izvedbi usposabljanja sodelujejo Specializirano državno tožilstvo RS in nevladne organizacije, ki delujejo na področju boja zoper trgovino z ljudmi.

Cilj 3: Policijska akademija v študijski program izobraževanja kandidatov za policiste in izrednih študentov na Višji policijski šoli (Višješolski študijski program Policist) vključi tematiko boja proti trgovini z ljudmi. Tematika je usmerjena v ozaveščanje študentov o problematiki trgovine z ljudmi, poznavanje kazalnikov in vseh potrebnih postopkov v povezavi z identifikacijo in nudenjem ustrezne zaščite in pomoči. Tematiki trgovine z ljudmi se v prvem in drugem letniku nameni skupno osem šolskih ur.

Nosilec:	Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, Uprava kriminalistične policije (v nadaljnjem besedilu: GPU UKP) in Policijska akademija
Sodelujoči:	Specializirano državno tožilstvo RS, nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, MNZ SPBTL, nevladne organizacije
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

1.4.2 Strokovno usposabljanje državnih tožilcev in sodnikov

Glede na dejstvo, da sta usposobljenost in specifičnost znanja o boju proti trgovini z ljudmi potrebni tudi pri državnih tožilih in sodnikih, bo problematika trgovine z ljudmi še naprej del izobraževanja zlasti v sodniških in državnotožilskih šolah Centra za izobraževanje v pravosodju. Vsebina se prilagaja trendom pregona trgovine z ljudmi in se bo v naslednjem obdobju osredotočila na spremembe Kazenskega zakonika (KZ-1J), ki se nanašajo na priporočila skupine GRETA in prenos določb Direktive 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. 4. 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o

nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2022/629/PNZ (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2011/36/EU).

Cilj: Ministrstvo za pravosodje – Center za izobraževanje v pravosodju organizira usposabljanja, na katerih bo predstavljena tematika trgovine z ljudmi.

Nosilec:	Ministrstvo za pravosodje – Center za izobraževanje v pravosodju
Sodelujoči:	Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL), Specializirano državno tožilstvo RS, sodišča
Rok:	Enkratna izvedba v letu 2023 oz. 2024

1.4.3 Usposabljanje inšpektorjev Inšpektorata Republike Slovenije za delo

Inšpektorji Inšpektorata Republike Slovenije za delo (v nadaljnjem besedilu: IRSD) se bodo v okviru rednih strokovnih posvetov seznanjali z vsebino problematike izkoriščanja dela in prisilnega dela kot enega izmed namenov trgovanja z ljudmi. To tematiko bodo področni strokovnjaki inšpektorjem predstavili vsaj enkrat letno. Ker sta prisilno delo in delovno izkoriščanje kot pojavnost oblika trgovine z ljudmi v vedno večjem trendu rasti tudi v EU, se inšpektorji izobražujejo in usposabljujejo tudi na mednarodni ravni.

Cilj 1: IRSD v sodelovanju s strokovnjaki MDS TZL organizira vsakoletni posvet, na katerega povabi strokovnjake glede na obravnavano tematiko prisilnega dela oziroma delovnega izkoriščanja.

Cilj 2: Predstavniki IRSD se v skladu s potrebami in zmožnostmi udeležujejo nacionalnih in mednarodnih usposabljanj in izobraževanj na temo trgovine z ljudmi in prisilnega dela.

Nosilec:	IRSD
Sodelujoči:	Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL), nevladne organizacije, druge zunanje organizacije, sindikati
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

1.4.4 Strokovno usposabljanje uslužbencev Finančne uprave Republike Slovenije

Področna zakonodaja, ki opredeljuje delo Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS), daje inšpektorjem in uslužbencem mobilnih enot možnost, da pri svojem delu zaznavajo kršitve, povezane s pojavnostjo trgovine z ljudmi. Te se odražajo predvsem v delovno intenzivnih panogah, v katerih se zaposlujejo nizko kvalificirani tuji delavci.

Cilj: Uslužbenci FURS (inšpektorji, uslužbenci mobilnih enot) se bodo v okviru rednih strokovnih posvetov seznanjali tudi z vsebino problematike prisilnega dela kot enega izmed namenov trgovine z ljudmi. To tematiko, ki vključuje tudi nove trende, bodo področni strokovnjaki predstavili uslužbencem FURS vsaj enkrat letno v okviru rednih letnih strokovnih posvetov.

Nosilec:	FURS
Sodelujoči:	Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL), sindikati
Rok:	Enkratna izvedba v letih 2023 in 2024

1.4.5 Usposabljanje uslužbencev Urada Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov oziroma organizacij, prisotnih v azilnem domu in njegovih izpostavah, z namenom zgodnjega odkrivanja in preprečevanja trgovine z ljudmi

Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov (v nadaljnjem besedilu: UOIM) redno usposablja uslužbence v azilnem domu in hkrati ozavešča vse, ki pri delu prihajajo v stik z nastanjenimi, o prepoznavi indikatorjev različnih zlorab in tudi trgovine z ljudmi. Zagotavlja tudi informacije osebam, nastanjenim v azilnem domu, o pravicah in dolžnostih, ki izhajajo iz njihovega statusa, ter jih ozavešča o samozaščiti, ukrepanju in iskanju pomoči.

Cilj: Izvesti usposabljanje uslužbencev urada in podpornih služb (varnostna služba, čistilni servis, prostovoljci) ter zunanjih sodelavcev urada, ki pri delu prihajajo v stik z migranti, v okviru delovnih procesov in z uporabo za to pripravljenih gradiv. Z usposabljanjem zagotoviti različnim deležnikom informacije glede trgovine z ljudmi in indikatorjev, s pomočjo katerih se prepoznajo žrtve trgovine z ljudmi.

Nosilec:	UOIM
Sodelujoči:	Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL), nevladne organizacije, ki delujejo na tem področju
Rok:	Enkratna izvedba v letih 2023 in 2024

1.4.6 Usposabljanje uslužbencev Ministrstva za notranje zadeve – Direktorata za migracije z namenom zgodnjega odkrivanja in preprečevanja trgovine z ljudmi

Uslužbenci Ministrstva za notranje zadeve – Direktorata za migracije (v nadaljnjem besedilu: MNZ DM) se v postopkih odločanja o dodeljevanju statusa upravičenosti do mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji srečujejo tudi s primeri, ko so prosilci za mednarodno zaščito prepoznane ali potencialne žrtve trgovine z ljudmi. V tovrstnih primerih sta ozaveščenost in usposobljenost javnih uslužbencev (odločevalcev) potrebni, da lahko pri svojem delu ustrezno in pravočasno ukrepajo v skladu s Priročnikom o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi.

Cilj: Usposabljanje uslužbencev se izvede v okviru delovnih procesov in z uporabo za to pripravljenih gradiv. Z usposabljanjem se zagotovi senzibilnost zaznave pojavnosti trgovine z ljudmi v rednih delovnih postopkih glede migracij in azila.

Nosilec:	MNZ DM
Sodelujoči:	Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL)
Rok:	Enkratna izvedba v letih 2023 in 2024

1.4.7 Usposabljanje uslužbencev centrov za socialno delo v primerih prepoznave trgovine z ljudmi

Usposabljanje bo usmerjeno v pomoč žrtvam trgovine z ljudmi, hkrati pa bo ponujalo orodja za prepoznavo pojava pri delu s posamezniki iz socialno ogroženih skupin. Ker se s to kategorijo oseb najpogosteje srečujejo ravno uslužbenci centrov za socialne zadeve, je cilj tovrstnih usposabljanj izboljšati seznanjenost strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev, zaposlenih na centrih za socialno delo, s problematiko trgovine z ljudmi in izoblikovati prakso, ki bo zadovoljila potrebe prepoznanih žrtev trgovanja in tudi zmožnosti izvajalcev.

Izobraževanje bo predvidoma potekalo pod okriljem Socialne zbornice Slovenije, ki na podlagi pogodbe o financiranju javnih pooblastil, ki jo sklene z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ), organizira seminar za strokovne delavce in strokovne sodelavce centrov za socialno delo.

Cilj: Prepoznati primere trgovine z ljudmi in tudi ukrepati na podlagi Priročnika o identifikaciji pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi.

Nosilec:	MDDSZ
Sodelujoči:	Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL), centri za socialno delo
Rok:	Enkratna izvedba v letih 2023 in 2024

1.4.8 Obveščanje in ozaveščanje pedagoškega in svetovalnega kadra o problematiki trgovine z ljudmi

Strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju je treba seznaniti z različnimi problematikami ogroženosti in nasilja med mladostniki, v sklopu katerih se je treba navezati tudi na pojavnost in pasti trgovine z ljudmi. Poleg tega je treba učitelje motivirati za vključevanje tovrstnih vsebin v šolsko delo. Ozaveščanje bo osredotočeno na učitelje v osnovnih in srednjih šolah, svetovalne delavce ter vzgojitelje v dijaških domovih.

Cilj 1: Na rednih delovnih posvetih bo nosilec naloge poskrbel, da bo tematika s poudarkom na preventivnem ozaveščanju otrok in mladine o nevarnostih trgovine z ljudmi predstavljena ravnateljem, zatem pa na izobraževalnih seminarjih tudi učiteljem. S tem namenom bosta Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Zavod Republike Slovenije za šolstvo izvedla strokovni seminar, na katerem bo obravnavana tudi tematika trgovine z ljudmi. Pri izvedbi seminarja bodo sodelovali strokovnjaki in člani medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi.

Nosilec:	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod Republike Slovenije za šolstvo
Sodelujoči:	Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL)
Rok:	Enkratna izvedba v letih 2023 in 2024

Cilj 2: V okviru izvajanja preventivnih delavnic ozaveščanja osnovnošolcev in srednješolcev (točki 1.2.1 in 1.2.2) poteka tudi informiranje učiteljev in svetovalnih delavcev o problematiki trgovine z ljudmi.

Nosilec:	MNZ SPBTL
Sodelujoči:	Zaposleni v osnovnih in srednjih šolah
Rok:	Kontinuirano izvajanje v letih 2023 in 2024

1.4.9 Obveščanje in ozaveščanje zdravstvenega osebja o problematiki trgovine z ljudmi

Prenos znanja in zavedanja problematike trgovine z ljudmi je potreben tudi za zdravstveno osebje, ki se s pojavnostjo trgovine z ljudmi srečuje pri zdravstveni oskrbi. Tovrstni stiki so lahko neposredno z žrtvijo trgovanja ali posredno prek ljudi, ki so v bližnjem stiku z žrtvijo.

Cilj 1: Nosilec dejavnosti v skladu s svojimi pristojnostmi organizira oblike usposabljanj v okviru posvetov, ki se jih udeležujejo sodelujoči predstavniki zdravstvenih ustanov, ter daje ustrezno organizacijsko in vsebinsko podporo izvajalcem usposabljanja.

Nosilec:	Ministrstvo za zdravje
Sodelujoči:	Zdravstvene ustanove, strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL)
Rok:	Enkratna izvedba v letih 2023 in 2024

1.4.10 Obveščanje in ozaveščanje konzularnega osebja o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi z namenom njihovega zgodnjega odkrivanja v postopkih izdaje vizumov in dovoljenj za prebivanje na konzularnih predstavništvi v tujini

Ozaveščanje konzularnega osebja na diplomatsko-konzularnih predstavništvi v tujini o potencialnih možnostih trgovine z ljudmi, ki jih je treba prepoznati v postopkih, ki jih imajo s tujimi državljani pri izdaji vizumov in dovoljenj za začasno prebivanje, ter njihovo nadaljnje seznanjanje s temi možnostmi sta se v preteklem obdobju izkazala kot učinkovit preventivni ukrep, zato bo Ministrstvo za zunanje zadeve te vsebine vključilo v program izobraževanja tudi za leti 2023 in 2024.

Cilj: Usposabljanje konzularno osebja o tematiki trgovine z ljudmi v okviru letnih konzularnih posvetov na Ministrstvu za zunanje zadeve.

Nosilec:	Ministrstvo za zunanje zadeve
Sodelujoči:	Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL)
Rok:	Enkratna izvedba v letih 2023 in 2024

1.4.11 Obveščanje in ozaveščanje diplomatov pred odhodom na delo v tujino

Treba je nadaljevati ozaveščanje diplomatov pred odhodom na delo v tujino o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi in o obveznosti upoštevanja lokalne delovnopravne zakonodaje ter diplomate še naprej seznanjati s tem. Tako bi se preprečevale posebne oblike trgovine z ljudmi pri najemanju delovne sile za pomoč v gospodinjstvu diplomatov na delu v tujini.

Cilj: Ozaveščati diplomate o problematiki trgovine z ljudmi v okviru rednih priprav pred odhodom na delo na diplomatska predstavništva in konzulate.

Nosilec:	Ministrstvo za zunanje zadeve
Sodelujoči:	Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL)
Rok:	Izvedba znotraj vsakokratnih priprav pred odhodom v tujino in letnih konzularnih posvetov v letih 2023 in 2024

1.4.12 Strokovno srečanje predstavnikov vseh pristojnih institucij, ki delujejo na področju preprečevanja in boja proti trgovini z ljudmi v Republiki Sloveniji

Poleg usposabljanj, usmerjenih na specifično področje dela strokovnjakov, ki delujejo na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej, se enkrat letno izvede tudi strokovni posvet za širši krog deležnikov iz vseh državnih institucij in organizacij, vključenih v delo MDS

TZL. Na posvetu se bodo udeleženci seznanili z aktualnimi informacijami in vsebinami s področja boja proti trgovini z ljudmi, tako na državni kot tudi na mednarodni ravni. S poglobljeno razpravo bodo lahko oblikovali rešitve za uspešnejše preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj trgovine z ljudmi.

Cilj: Na rednih letnih posvetih se bodo udeleženci seznanili z aktualnimi informacijami in vsebinami s področja boja proti trgovini z ljudmi in oblikovali rešitve, ki bi lahko prispevale k uspešnejšemu preprečevanju, odkrivanju, preiskovanju in pregonu kaznivih dejanj trgovine z ljudmi.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL, strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL)
Rok:	Enkratna izvedba v letih 2023 in 2024

1.4.13 Informiranje in ozaveščanje uslužbencev Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske pred odhodom na operacije in misije v podporo miru

Uslužbenci Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske, ki sodelujejo v mirovnih operacijah in misijah, so lahko izpostavljeni ponudbi storitev, katerih izvor sta lahko trgovina z ljudmi in izkoriščanje oseb, predvsem v spolne namene. Zaradi tovrstne izpostavljenosti so priporočila mednarodne stroke usmerjena v ozaveščanje pripadnikov misij o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi. Cilji, ki jih zasleduje stroka, so zmanjševanje povpraševanja po tovrstnih storitvah ter zaznava in prijava morebitnih primerov, ki bi kazali na prisotnost trgovine z ljudmi in na izkoriščanje oseb v spolne namene. Tovrstna ozaveščanja in izobraževanja so tudi del Natove politike boja proti trgovini z ljudmi.

Cilj: Seznaniti vojaško in civilno osebje z aktualnimi vsebinami s področja boja proti trgovini z ljudmi in z dolžnostmi ob zaznavi tovrstnih kaznivih dejanj ter zmanjševati povpraševanje po storitvah in blagu, ki jih na podlagi izkoriščanja izvajajo žrtve trgovine z ljudmi.

Nosilec:	Ministrstvo za obrambo, Slovenska vojska
Sodelujoči:	MNZ SPBTL, strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL)
Rok:	Enkrat letno oziroma pred vsakokratno napotitvijo v mednarodne operacije in misije (MOM)

1.4.14 Informiranje in osveščanje uslužbencev upravnih enot

Usposabljanje s področja boja proti trgovini z ljudmi je namenjeno uslužbencem upravnih enot, še zlasti tistih, ki opravljajo delo matičarjev, saj se ti ob sklenitvi zakonske zveze lahko srečajo tudi s pojavom prisilnih porok. Pomembno je, da so matičarji ob vodenju postopkov sklenitve zakonske zveze seznanjeni, da je prisilna poroka lahko povezana tudi z nadaljnjim izkoriščanjem v suženjstvu, služabništvu ali suženjstvu podobnem stanju. V takšnih primerih ter ob prisotnosti drugih elementov lahko prisilno poroko obravnavamo tudi kot kaznivo dejanje trgovine z ljudmi po 113. členu Kazenskega zakonika (v nadaljnjem besedilu: KZ-1).

Cilj: Informirati zaposlene na upravnih enotah o nevarnostih trgovine z ljudmi in njenih pojavnih oblikah ter jih usposobiti, da prepoznajo kazalnike trgovine z ljudmi s poudarkom na rizičnih skupinah, še posebno v romskih etničnih skupnostih.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL, Ministrstvo za javno upravo, Urad RS za narodnosti, strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL)
Rok:	Enkratna izvedba v letih 2023 in 2024

2 Odkrivanje, preiskovanje in pregon trgovine z ljudmi

2.1 Učinkovitejše delo policije pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi

Kazniva dejanja trgovine z ljudmi bodo tudi v prihodnje preiskovali kriminalisti, ki so posebej usposobljeni za boj proti trgovini z ljudmi in delujejo v osmih regijskih sektorjih kriminalistične policije (v nadaljnjem besedilu: SKP PU) in na GPU UKP. Preiskavo kaznivega dejanja trgovine z ljudmi v predkazenskem postopku usmerja Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, sama preiskava kaznivega dejanja trgovine z ljudmi pa vključuje tudi finančne preiskave.

Na GPU UKP deluje kontaktna točka, zadolžena za koordinacijo dejavnosti regijskih PU SKP ter za koordinacijo dejavnosti in sodelovanje v preiskavah kaznivega dejanja trgovine z ljudmi z varnostnimi organi držav članic Evropske unije in varnostnimi organi tretjih držav.

V Republiki Sloveniji sta spolno izkoriščanje in izkoriščanje prostitucije še vedno najpogosteje zaznani in preiskovani obliki izkoriščanja žrtev trgovine z ljudmi. Policija zaznava tudi druge oblike trgovine z ljudmi, ki se kažejo v prisilnem delu, služabništvu in prisilnem izvrševanju kaznivih dejanj, vendar pa so te oblike izkoriščanja zaznane in preiskovane v manjšem obsegu. Naznanitve kaznivih dejanj trgovine z ljudmi so redke, žrtve pa so identificirane predvsem na podlagi dejavnosti policije in nevladnih organizacij, ki delujejo na področju boja zoper trgovino z ljudmi.

Glede na navedeno bo policija nadaljevala izvajanje dejavnosti, ki bodo usmerjene tudi v prepoznavo drugih, slabše prepoznanih oblik izkoriščanja žrtve trgovine z ljudmi. Ob tem bo posebna pozornost namenjena odkrivanju žrtev trgovine z ljudmi med otroki, delavci migranti in nezakonitimi migranti. V skladu s Strategijo EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025) bodo prizadevanja usmerjena tudi v izboljšanje digitalne zmogljivosti služb kazenskega pregona in strokovnega znanja za sledenje tehnološkemu razvoju.

Cilj 1: Policija bo na lokalni, regionalni in državni ravni še naprej usmerjeno in učinkovito izvajala vse svoje pristojnosti pri odkrivanju in preiskovanju kaznivega dejanja trgovine z ljudmi ter dejavnosti v postopkih identifikacije žrtev trgovine z ljudmi.

Cilj 2: Policija bo na vseh ravneh svojega delovanja okrepila proaktivne dejavnosti, ki bodo usmerjene v identifikacijo žrtev trgovine z ljudmi, izkoriščanih zaradi prisilnega dela in drugih oblik izkoriščanja. Pri tem bo policija sodelovala s pristojnimi državnimi organi, ki se pri izvajanju svojih pristojnosti in pooblastil lahko srečajo s problematiko trgovine z ljudmi (FURS, IRSD in drugimi), nevladnimi organizacijami in sindikati, ki delujejo na področju boja zoper trgovino z ljudmi. Dejavnosti se bodo izvajale v obliki skupnih akcijskih dneвов in bodo usmerjene v določene gospodarske dejavnosti in panoge, v katerih bodo prepoznani kazalniki prisilnega dela oziroma drugih oblik izkoriščanja žrtev.

Cilj 3: Policija bo v okviru političnega cikla EU za boj proti hudim oblikam organiziranega mednarodnega kriminala in Evropske večdisciplinane platforme proti grožnjam kriminala na področju trgovine z ljudmi (EMPACT THB) izvajala predvidene dejavnosti iz Operativnega akcijskega načrta za boj proti trgovini z ljudmi. V okviru zmožnosti bo načrtovala in izvedla t. i. skupne akcijske dneve, katerih dejavnosti bodo usmerjene v prepoznavo žrtev trgovine z ljudmi.

Cilj 4: Kriminalistična policija bo izvajala dejavnosti, ki bodo usmerjene v identifikacijo kriminalnih združb in posameznikov, ki izkoriščajo žrtve trgovine z ljudmi. Dejavnosti bodo še posebej usmerjene v zaznavanje izkoriščanja zaradi prisilnega dela.

Cilj 5: Policija bo v okviru zmožnosti izvajala dejavnosti za odkrivanje vseh pojavnih oblik izkoriščanja žrtv trgovine z ljudmi v kibernetnem prostoru.

Nosilec:	Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, GPU UKP
Sodelujoči:	Specializirano državno tožilstvo RS, FURS, Tržni inšpektorat Republike Slovenije, IRSD, nevladne organizacije, sindikati
Rok:	Kontinuiran proces v letih 2023 in 2024

2.2 Okrepitev aktivnosti za odkrivanje kaznivih dejanj trgovine z ljudmi za namen prisilnega dela

Trgovino z ljudmi za namen prisilnega dela je težko odkrivati, preiskovati in dokazovati, zato je treba na tem področju delovati bolj proaktivno. Tudi skupina GRETA v priporočilih ocenjevanja predlaga, naj slovenski organi sprejmejo nadaljnje ukrepe za preprečevanje trgovine z ljudmi zaradi izkoriščanja delovne sile, predvsem za okrepitev sodelovanja med inšpektorji za delo, organi pregona, davčnimi organi, sindikati in drugimi akterji civilne družbe z namenom zbiranja dokazov, potrebnih za uspešno preiskovanje in pregon primerov trgovine z ljudmi za namen izkoriščanja delovne sile.

Tudi Strategija EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025) narekuje izboljšanje zmogljivosti delovnih inšpekcij in/ali socialnih partnerjev ter olajšanje večagencijskega sodelovanja pri odkrivanju žrtv trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile in za privedbo storilcev kaznivega dejanja pred sodišče.

Za učinkovitejše delo na tem področju je treba zato zagotoviti redno izmenjavo informacij med vsemi pomembnimi deležniki in izvedbo aktivnosti, usmerjenih v identifikacijo žrtv trgovine z ljudmi, izkoriščanih zaradi prisilnega dela.

IRSD bo še naprej opravljal redne in izredne inšpekcijske nadzore, pri čemer bodo inšpektorji za delo pozorni na prepoznavo indikatorjev trgovine z ljudmi in bodo o tem obveščali pristojne organe in z njimi sodelovali. Ravno tako se bo IRSD še naprej vključeval v aktivnosti drugih državnih organov glede prepoznavanja žrtv trgovine z ljudmi na nacionalni in mednarodni ravni.

Cilj 1: Redna izmenjava informacij med pristojnimi državnimi organi, ki se pri izvajanju svojih pristojnosti in pooblastil lahko srečajo s problematiko trgovine z ljudmi za namen prisilnega dela. Na podlagi opravljenih analiz in usmeritev za delo se po predhodnem dogovoru izvedejo aktivnosti, osredotočene na rizične skupine oziroma dejavnosti. Po potrebi je v delo skupine vključen tudi predstavnik Specializiranega državnega tožilstva RS.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	IRSD, Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, GPU UKP, FURS, sindikati, Specializirano državno tožilstvo RS, MNZ SPBTL
Rok:	Kontinuiran proces v letih 2023 in 2024

Cilj 2: V okviru rednih in izrednih inšpekcijskih nadzorov prepoznavati indikatorje trgovine z ljudmi in s tem seznanjati kontaktno točko. Pri svojem delu inšpektorji delujejo v skladu s Smernicami za inšpektorje za delo za prepoznavo žrtev trgovine z ljudmi.⁶ IRSD se vključuje v aktivnosti drugih državnih organov pri prepoznavanju žrtev trgovine z ljudmi na nacionalni in mednarodni ravni.

Nosilec:	IRSD
Sodelujoči:	Drugi državnimi organi, strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi, sindikati, nevladne organizacije in druge zunanje organizacije
Rok:	Kontinuiran proces v letih 2023 in 2024

6

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNZ/SOJ/Novice/2022/5-Maj/THB-usposabljanje-Kranjska-Gora_06052022/Smernice-za-inspektorje-26.-4.-2022-FINAL.pdf.

3 Identifikacija, zaščita in pomoč žrtvam trgovine z ljudmi

3.1 Oskrba žrtev trgovine z ljudmi

Pomoč žrtvam trgovine z ljudmi in njihova zaščita sta opredeljeni v 4. členu Zakona o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi (Uradni list RS, št. 62/09 – Mednarodne pogodbe, št. 14/09 z dne 4. avgusta 2009), ki daje ustrezno podlago za sodelovanje pristojnih ministrstev z nevladnimi organizacijami na tem področju in za postopek njihovega financiranja.

Vlada Republike Slovenije na tej podlagi financira različne programe pomoči, ki jih izvajajo nevladne organizacije, izbrane na javnem razpisu. Tovrstne oblike pomoči se nanašajo na pomoč žrtvam pri njihovem telesnem, psihološkem in socialnem okrevanju ter tudi na pomoč pri urejanju statusa in kazenskem postopku. Podrobnejši postopek oskrbe in nameščanja žrtev je opredeljen v Priročniku o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi.⁷

Cilj 1: Zagotavljati krizno namestitev, ki je namenjena umiku žrtve iz zatečenega okolja. Oseba ima v tem primeru pravico do pomoči in podpore takoj, ko se upravičeno domneva, da je morda žrtev trgovine z ljudmi. Pomoč žrtvi ni pogojena z njenim sodelovanjem pred kazenskim postopkom in med njim. Žrtvi se zagotovi 30-dnevno obdobje okrevanja in razmisleka,⁸ kolikor časa traja tudi krizna namestitev. To obdobje je namenjeno temu, da si žrtev opomore in se znebi vpliva trgovcev ter da se seznaní s prostovoljnimi oblikami nadaljnjega programa oskrbe in z možnostmi sodelovanja v njih. Če žrtev prebiva v Republiki Sloveniji nezakonito, se upoštevajo določbe 50. člena Zakona o tujcih, in sicer da policija na prošnjo žrtve ali po uradni dolžnosti dovoli njeno zadrževanje za tri mesece z možnostjo podaljšanja (v kar je vključeno 30-dnevno obdobje okrevanja in razmisleka, tj. krizna namestitev). Med krizno namestitvijo so zagotovljene osnovne oblike oskrbe:

- ustrezna namestitev, prehrana in oskrba;
- psihosocialna pomoč;
- pomoč pri zagotavljanju osnovnega zdravstvenega varstva v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje;
- varnost žrtev in zaposlenih, ki sodelujejo pri posameznem primeru, če je to potrebno;
- 24-urna dosegljivost za nameščene žrtve v krizni namestitvi;
- 24-urna prisotnost izvajalca, ko je nameščen otrok;
- prevajalske storitve in tolmačenje, če je potrebno;
- pomoč pri zagotavljanju ustrezne podpore otrokom žrtvam trgovanja;
- svetovanje in zagotavljanje informacij, zlasti v zvezi z njihovimi pravicami, v jeziku, ki ga razumejo;
- pomoč pri urejanju vrnitve žrtve v izvorno državo;
- pomoč pri urejanju statusa v Republiki Sloveniji;
- informiranje in ozaveščanje morebitnih drugih ciljnih populacij o nevarnostih otrok, mladih in vzgojno-pedagoškega kadra ter in pasteh trgovine z ljudmi;
- druge naloge v smislu opolnomočenja.

Trenutno veljavna pogodba se izteče konec leta 2023, zato se na podlagi objave javnega razpisa zagotovi izvajanje in financiranje programa Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – krizna

⁷ <https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/UKOM/Boj-proti-trgovini-z-ljudmi/Dokumenti/Prirocnik-o-identifikaciji-pomoci-in-zasciti-zrtev-trgovine-z-ljudmi.pdf>.

⁸ Konvencija Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, 1. točka 13. člena.

namestitvev za obdobje 2024–2025. Pri tem se od izvajalca programa zahtevata kontinuiteta in povezanost vseh postopkov, katerih končni cilj je pomoč žrtvam trgovine z ljudmi.

Izvajalec programa, izbran v postopku javnega razpisa, je hkrati zadolžen za ozaveščanje ciljne populacije mladih. V ta namen bo izvajalec programa zadolžen za produkcijo in distribucijo ustreznih gradiv, namenjenih ozaveščanju teh rizičnih skupin, kot je predvideno v poglavju 1.2.1.

V ta namen bo moralo MDDSZ v proračunu Republike Slovenije zagotoviti najmanj 45.000 EUR letno.

Nosilec:	MDDSZ
Izvajalec:	Nevladna ali humanitarna organizacija, usposobljena za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi
Rok:	Kontinuirano izvajanje v letih 2023 in 2024

Cilj 2: Zagotavljati namestitvev v varnem prostoru, ki je nadaljevanje nameščanja in pomoči žrtvam iz programa krizne namestitve. To je dolgotrajnejša oblika pomoči, ki je za državljane tretjih držav pogojena z dovoljenjem za zadrževanje in dovoljenjem za začasno prebivanje, ki sta opredeljena v določbah Zakona o tujcih⁹ in evropskih predpisih. Poleg osnovnih oblik oskrbe, navedenih v programu krizne namestitve, so dodatno zagotovljene naslednje oblike pomoči:

- pomoč pri seznanjanju otrok žrtev z njihovimi pravicami in vlogo ter z vsebino, časovnim razporedom in potekom postopkov in tudi z razrešitvijo njihovih zadev;
- pomoč, ki zagotavlja, da so pravice in interesi žrtev trgovine z ljudmi zastopani in obravnavani na ustreznih stopnjah kazenskega pregona proti storilcem;
- pomoč pri zagotavljanju ustrezne podpore otrokom žrtvam trgovanja;
- strokovno usposabljanje izvajalca oskrbe z drugimi sodelujočimi subjekti (policija, delavci centrov za socialno delo idr.) v procesu pomoči žrtvam in pregona storilcev;
- drugi ukrepi v smislu socializacije in ponovne vključitve.

Trenutno veljavna pogodba se izteče konec leta 2023, z možnostjo podaljšanja za eno leto. Na podlagi aneksa k obstoječi pogodbi oziroma na podlagi objave javnega razpisa se zagotovita izvajanje in financiranje programa Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – namestitvev v varnem prostoru za obdobje 2024–2025. Pri tem se od izvajalca programa zahtevata kontinuiteta in povezanost vseh postopkov, katerih končni cilj je pomoč žrtvam trgovine z ljudmi.

Izvajalec programa, izbran v postopku javnega razpisa, je hkrati določen za ozaveščanje ciljne populacije tujcev. Za izvedbo tega bo izvajalec programa odgovoren za produkcijo in distribucijo ustreznih gradiv, namenjenih ozaveščanju teh tveganih skupin, kot je predvideno v poglavju 1.2.1.

Za izvajanje programa bo moralo Ministrstvo za notranje zadeve v proračunu Republike Slovenije zagotoviti 40.000 EUR letno.

Nosilec:	MNZ SPBTL
Izvajalec:	Nevladna ali humanitarna organizacija, usposobljena za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi
Rok:	Kontinuirano izvajanje v letih 2023 in 2024

⁹ Zakon o tujcih, 50. člen.

3.2 Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v postopkih priznanja mednarodne zaščite v Sloveniji

Projekt Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v postopkih priznanja mednarodne zaščite v Sloveniji (PATS) je namenjen neposredno potencialnim žrtvam trgovine z ljudmi. V njihovem jeziku oziroma jeziku, ki ga razumejo, ponuja intenzivno individualno ozaveščanje o nevarnostih trgovine z ljudmi in seznanitev potencialnih žrtev z možnostmi zaščite in pomoči.

Cilj: Informirati in identificirati ranljive skupine, ki potrebujejo posebno obravnavo. Posebni cilj projekta je prepoznavna in informiranost potencialnih žrtev trgovine z ljudmi, spolnega nasilja ali nasilja po spolu, njihova ustrezna obravnavo ter podpora delovni skupini, imenovani na podlagi Standardnih operativnih postopkov za preprečevanje in ukrepanje v primerih spolnega nasilja ter nasilja na podlagi spola nad osebami, ki so obravnavane po določbah Zakona o mednarodni zaščiti.

Nosilec:	UOIM
Izvajalec:	Nevladna organizacija, izbrana na podlagi javnega razpisa
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

3.3 Prepoznavna primerov trgovine z ljudmi v postopkih obravnave primerov spolnega nasilja in nasilja, povezanega s spolom

UOIM, MNZ, MDDSZ, Policija, Ministrstvo za pravosodje, enajst sodelujočih nevladnih organizacij in Visoki komisariat Organizacije Združenih narodov za begunce (UNHCR) so februarja 2020 podpisali prenovljene Standardne operativne postopke za preprečevanje in ukrepanje v primerih spolnega nasilja ter nasilja na podlagi spola nad osebami, ki so obravnavane po določbah Zakona o mednarodni zaščiti. Z dokumentom se želi osebami z izkušnjo spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola zagotoviti varnost, preprečiti stopnjevanje nasilja, zmanjšati in odpraviti posledice nasilja ter okrepiti njihovo moč. Na podlagi sporazuma se redno srečuje skupina strokovnih delavcev, ki obravnava primere spolnega nasilja in nasilja, povezanega s spolom. Ker je sam program osredotočen na zelo široko populacijo potencialnih žrtev tovrstnega nasilja, je verjetnost prepoznavne žrtev trgovine z ljudmi toliko večja.

Cilj: Celostno obravnavati potencialne žrtve in jim pomagati ter doseči povezano delovanje izvajalcev različnih postopkov in pomoči.

Nosilec:	UOIM
Izvajalec:	UOIM v sodelovanju s preostalimi organizacijami, usposobljenimi za tovrstno pomoč
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

3.4 Reintegracija žrtev trgovine z ljudmi

Ministrstvo za notranje zadeve – Policija bo v okviru nove večletne finančne perspektive zagotovila finančna sredstva za izvedbo projekta »(Re)Integracija žrtev trgovine z ljudmi« v Republiki Sloveniji za obdobje od leta 2023 do leta 2027. Izvedba in koordinacija projekta bosta preneseni na MNZ SPBTL.

Projekt bo namenjen naslednjim ciljnim skupinam:

- državljanom Republike Slovenije, ki so bili kot žrtve trgovine z ljudmi obravnavani v tujini;
- državljanom držav Evropske unije in državljanom tretjih držav, ki so bili v predkazenskem ali kazenskem postopku obravnavani kot žrtve trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji in v Republiki Sloveniji prebivajo legalno.

Cilj: Izvajati ukrepe in aktivnosti vključevanja žrtev trgovine z ljudmi v izobraževalni sistem, na trg delovne sile, pridobivanje in izboljševanje poklicnih spretnosti in kvalifikacij ter ustrezno varstvo ali sprejem v družino oziroma ustrezno varstveno ustanovo (velja za otroke). Tako bo zagotovljeno tudi preprečevanje ponovne viktimizacije žrtev trgovine z ljudmi.

Nosilec:	MNZ SPBTL
Izvajalec:	Nevladna ali humanitarna organizacija, izbrana na javnem razpisu
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

3.5 Ozaveščanje, informiranje in svetovanje potencialnim in dejanskim žrtvam trgovine z ljudmi

Ministrstvo za zdravje bo na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje programov svetovanja, aktivnosti in oskrbe ranljivih, ogroženih oseb, ki jih izvajajo humanitarne organizacije do leta 2025, v obdobju od leta 2023 do leta 2025 financiralo projekt Zaznavnica. Projekt bo osredotočen na ozaveščanje, informiranje in svetovanje potencialnim in dejanskim žrtvam trgovine z ljudmi in bo potekal v okviru terenskega dela znotraj tveganih poklicev (kmetijstvo, turizem, gradbeništvo ...) in znotraj že obstoječih programov oskrbe žrtev trgovine z ljudmi. Izvajalec programa bo zagotavljal napotitev obravnavanih oseb na ustrezne institucije in jim nudil podporo pri iskanju virov zdravstvene oskrbe in izboljšanja psihofizičnega stanja. Poleg tega bosta v okviru projekta potekala ozaveščanje dijakov in študentov zdravstvenih ved ter izvajanje strokovnih internih izobraževanj za zaposlene v zdravstvu.

Nosilec:	Ministrstvo za zdravje
Izvajalec:	Nevladna ali humanitarna organizacija, izbrana na javnem razpisu
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

4 Sodelovanje v regionalnih in mednarodnih organizacijah za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej

4.1 Sodelovanje v neformalni mreži nacionalnih poročevalcev oziroma enakovrednih mehanizmov Evropske unije za boj proti trgovini z ljudmi

Sklep Sveta EU (8723/09) z dne 4. junija 2009 o ustanovitvi neformalne mreže nacionalnih poročevalcev Evropske unije ali enakovrednih mehanizmov za preprečevanje trgovine z ljudmi (v nadaljnjem besedilu: NREM) je podlaga za vsakoletna srečanja predstavnikov članic Evropske unije, ki praviloma potekajo v Bruslju pod organizacijo predsedujoče države in Evropske komisije. Udeležba na teh sestankih je potrebna zaradi spremljanja in izvajanja skupnih politik Evropske unije v boju proti trgovini z ljudmi.

Cilj: Nacionalni koordinator redno sodeluje na sestankih mreže NREM in z zaključki seznanil člane MDS TZL.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL
Rok:	Dvakrat letno v letih 2023 in 2024

4.2 Srečanja neformalne mreže nacionalnih koordinatorjev regije jugovzhodne Evrope za boj proti trgovini z ljudmi

Slovenija na področju boja proti trgovini z ljudmi pripisuje velik pomen mednarodnemu sodelovanju, tako na operativni kot tudi na strateški ravni, pri čemer posebno pozornost posveča regiji jugovzhodne Evrope. Še posebej pomembno je sodelovanje v neformalni mreži nacionalnih koordinatorjev jugovzhodne Evrope (v nadaljnjem besedilu: mreža NATC JVE), ki je bila ustanovljena na pobudo Slovenije leta 2010 na ministrski konferenci v okviru procesa Brdo.

Tudi v naslednjem dvoletnem obdobju načrtujemo nadaljnje aktivno sodelovanje v okviru navedene mreže in organizacijo enega srečanja v Sloveniji.

Cilj 1: Aktivno sodelovati na srečanjih mreže NATC JVE z izmenjavo informacij, dobrih praks in izkušenj ter izvajati aktivnosti na podlagi sprejetega strateškega dokumenta (2020–2024).

Cilj 2: Organizirati srečanje mreže NATC JVE v Sloveniji, predvidoma v letu 2024. Razprava bo vodena in tematsko opredeljena glede na izstopajočo problematiko v regiji. Sredstva, predvidena za izpeljavo dogodka, so ocenjena na okvirno **10.000 EUR**, kar vključuje namestitvev in potne stroške enega predstavnika posamezne države.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL
Rok:	Enkrat letno v letih 2023 in 2024

4.3 Sodelovanje v okviru Sveta Evrope in Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi

Slovenija je julija 2009 ratificirala Konvencijo Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, ki predvideva tudi mehanizem nadzora izvajanja določb konvencije (t. i. GRETA). V letih 2021 in 2022 je za Slovenijo potekal že tretji krog ocenjevanja skupine GRETA, kar zahteva dobro sodelovanje z izvršno sekretarko in ostalimi predstavniki Sekretariata Konvencije.

Poleg tega je na področju boja proti trgovini z ljudmi vzpostavljeno sodelovanje z Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi (v nadaljnjem besedilu: OVSE), v kateri od leta 2003 deluje Urad posebnega predstavnika in koordinatorja za boj proti trgovini z ljudmi, ki sodelujočim državam pomaga razviti in izvajati učinkovite politike za boj proti trgovini z ljudmi.

Tako Svet Evrope kot OVSE sklicujeta redna srečanja nacionalnih koordinatorjev za boj proti trgovini z ljudmi, na katerih se pričakuje tudi udeležba predstavnika Republike Slovenije.

Cilj: Aktivno sodelovati v okviru Sveta Evrope in OVSE in se udeleževati srečanj nacionalnih koordinatorjev za boj proti trgovini z ljudmi.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL
Rok:	Kontinuiran proces v letih 2023 in 2024

4.4 Mednarodno operativno sodelovanje slovenskih organov odkrivanja in pregona

Mednarodno sodelovanje poteka tudi na operativni ravni, predvsem kot sodelovanje posameznih služb (policija, državno tožilstvo) v konkretnih primerih odkrivanja in pregona kaznivih dejanj trgovine z ljudmi. Te naloge so opredeljene tudi v Načrtu Evropske unije o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej.

Strategija EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025) državam članicam priporoča, naj:

- v celoti uporabijo podporo ustreznih agencij EU (kot so Europol, Eurojust, Cepol in Frontex) ter povečajo krepitev zmogljivosti svojih operativnih akterjev, vključno z odkrivanjem morebitnih žrtev trgovine z ljudmi;
- ob podpori Europola v celoti izkoristijo obstoječe instrumente za operativno sodelovanje, kot so skupne preiskovalne skupine, in si prizadevajo za operativno sodelovanje v okviru Evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT);
- ob podpori Europola dosledno izmenjujejo podatke o preiskavah primerov trgovine z ljudmi.

Cilj: Okrepiti izmenjavo informacij in obveščevalnih podatkov o trgovini z ljudmi in povezanih kaznivih dejanjih ter kriminalnih mrežah ter olajšati čezmejno in mednarodno operativno in pravosodno sodelovanje v državah, ki jih zadeva trgovina z ljudmi, zlasti na Zahodnem Balkanu, državah v sosedstvu, Afriki, na Bližnjem vzhodu in v Jugovzhodni Aziji, tudi s podporo agencij EU, kot so Interpol, Europol in Eurojust.

Nosilec:	Ministrstvo za notranje zadeve – Policija
Sodelujoči:	Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, IRSD
Rok:	Kontinuiran proces v letih 2023 in 2024

5 Izboljšanje sistemskih rešitev in predlogi zakonodajnih sprememb

Ob upoštevanju dejstva, da se preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej stalno nadgrajujeta ter posledično tudi spreminjata, se je treba na ta razvoj ustrezno odzvati. Eden izmed osnovnih načinov je ustrezna sprememba oziroma dopolnitev zakonodaje, ki področno ureja problematiko trgovine z ljudmi, ob tem pa tudi iskanje učinkovitejših sistemskih rešitev.

5.1 Vzpostavitev funkcije nacionalnega poročevalca za boj proti trgovini z ljudmi

Vlada RS je leta 2002 imenovala nacionalnega koordinatorja za boj proti trgovini z ljudmi, ki vodi MDS TZL ter usklajuje delo pristojnih državnih organov in nevladnih in humanitarnih organizacij na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej.

Na ravni države se delo MDS TZL spremlja le posredno v obliki predstavitve letnih poročil ter akcijskih načrtov Komisiji za peticije, človekove pravice in enake možnosti v Državnem zboru. Za objektivno oceno situacije in izvedenih aktivnosti države na področju boja proti trgovini z ljudmi bi bilo zato smiselno vzpostaviti tudi funkcijo nacionalnega poročevalca, ki bi samostojno in neodvisno analiziral informacije ter pripravljal poročila s predlogi za izboljšave.

Skupina GRETA je že v drugem krogu ocenjevanja pozvala slovenske organe, naj vzpostavijo funkcijo neodvisnega nacionalnega poročevalca ali možnost, da za nacionalnega poročevalca imenujejo ločeno organizacijsko entiteto ali drug neodvisen mehanizem, ki spremlja dejavnosti držav članic v boju proti trgovini z ljudmi (23. odstavek). Ravno tako skupina GRETA predlaga uvedbo neodvisnega ocenjevanja izvajanja nacionalnega akcijskega načrta kot orodja, s katerim se ocenjuje vpliv dejavnosti in načrtovanja prihodnjih politik ter ukrepov za boj proti trgovini z ljudmi (27. odstavek). Navedeni priporočili skupina GRETA izpostavlja tudi v tretjem krogu evalvacije.

Pri trgovini z ljudmi gre za hudo kršitev temeljnih človekovih pravic, zato se zdi najustreznejša umestitev navedene funkcije v institucijo Varuha človekovih pravic, ki v razmerju do drugih državnih organov deluje neodvisno in zato lahko poda objektivne ugotovitve o dejanski situaciji na tem področju.

Cilj: Preučiti možnosti za vzpostavitev neodvisnega mehanizma za spremljanje izvedenih dejavnosti državnih organov na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej v okviru institucije Varuha človekovih pravic. Glavna naloga nacionalnega poročevalca bo priprava neodvisnih poročil o ukrepih države na tem področju in predlogov za izboljšave, še zlasti z vidika položaja žrtev trgovine z ljudmi in zaščite njihovih pravic. Vsebina bi bila del novele Zakona o varuhu človekovih pravic, sistem (model) neodvisnega mehanizma pa bo pripravljen v dialogu med MDS TZL, Ministrstvom za pravosodje in Varuhom človekovih pravic.

Nosilec:	Ministrstvo za pravosodje
Sodelujoči:	Varuh človekovih pravic, Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi
Rok:	Začetek medresorskega in strokovnega usklajevanja predloga novele Zakona o varuhu človekovih pravic v začetku leta 2023

5.2 Zagotovitev celovite in trajne pomoči otrokom z izkušnjo trgovine z ljudmi

Rešitev problematike nameščanja otrok je ena od zavez iz predhodnega akcijskega načrta. Trenutno je pomoč mladoletnim žrtvam trgovine z ljudmi zagotovljena v okviru programov oskrbe žrtev trgovine z ljudmi v krizni namestitvi in varnem prostoru. Programa izvajalcem nalagata obveznost nudenja pomoči in zaščite otrok žrtev trgovine z ljudmi, vendar pri tem ne določata jasne vsebine in oblike pomoči, ki bi upoštevala zagotavljanje uresničevanja otrokove najboljše koristi.

Zagotavljanje ustrezne namestitve in programov pomoči otrokom, ki so prepoznani kot žrtve trgovanja, je posebno pomembno predvsem zato, ker so ti otroci na podlagi zgodovine obravnavanih primerov v Republiki Sloveniji v glavnem tuji državljani, pa tudi zaradi potrebe po celoviti oskrbi teh žrtev, ki mora biti v njihovem najboljšem interesu. Nadalje oskrba tako prepoznanega otroka zahteva vključevanje pristojnega centra za socialno delo, po potrebi pa je potrebna tudi postavitvev otroka pod skrbništvo (sodišče) ali imenovanje skrbnika za posebni primer (center za socialno delo). Sama namestitvev zahteva prisotnost odrasle strokovne osebe (24 ur dnevno, vse dni v tednu) ter ob tem ustrezne programe psihosocialnega okrevanja in drugih oblik pomoči.

Skupina GRETA je že v okviru drugega kroga ocenjevanja v svojih priporočilih od slovenskih organov zahtevala, naj zagotavljajo specializirano podporo in storitve po obdobju za okrevanje in razmislek, prilagojene potrebam otrok, ki so žrtve trgovine z ljudmi, vključno z ustrežno namestitvijo, dostopom do izobrazbe in poklicnim usposabljanjem, ter omogočajo dolgoročno spremljanje njihove ponovne vključitve v okolje (116. odstavek). Navedeno priporočilo skupina GRETA izpostavlja tudi v priporočilih tretjega kroga ocenjevanja. MDS TZL si bo glede na navedeno prizadevala poiskati ustrezen rešitev, ki bo zagotavljala specializirano podporo otrokom z izkušnjo trgovine z ljudmi, tudi v obdobju okrevanja in razmisleka.

Cilj: Poiskati izboljšave v smislu celovite in trajne pomoči ter podpore otrokom z izkušnjo trgovine z ljudmi, vključno z zagotavljanjem posebnih nastanitvev zanje.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	UOIM, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, MNZ SPBTL, nevladne ali humanitarne organizacije, usposobljene za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi, preostali predstavniki MDS TZL
Rok:	Druga polovica leta 2023

5.3 Preučitev ustreznosti definicije in razumevanja prisilnega dela in delovnega izkoriščanja

V Republiki Sloveniji se pojavne oblike delovnega izkoriščanja v povezavi s trgovino z ljudmi v praksi izkazujejo z zaposlovanjem na črno, kršitvijo temeljnih pravic delavcev, ranljivostjo žrtev in zlorabo zakonodajnih institutov. Pri dokazovanju kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1 je treba ne glede na zaznane oblike delovnega izkoriščanja prepoznati tudi element prisilnega dela, kar pa je v praksi okoliščina, ki jo je težko dokazati. Konvencija Mednarodne organizacije dela št. 29 (Uradni list RS, št. 54/92 z dne 13. novembra 1992) opredeljuje prisilno ali obvezno delo kot vsako delo ali storitev, ki zahteva od posameznika opravljanje dela, za katero se ta ni prostovoljno odločil, pod grožnjo kakršne koli kazni. Zaradi navedenega se v praksi dogaja, da se preiskave suma trgovine z ljudmi pogosto prekvalificirajo v druga uradno

pregonljiva kazniva dejanja, najpogosteje v kaznivo dejanje kršitev temeljnih pravic delavcev po 196. členu KZ-1.

MDS TZL si bo zato prizadevala za izvedbo strokovne analize, ki bo preučila zakonodajno ureditev prisilnega dela v povezavi s trgovino z ljudmi v državah članicah EU. Na podlagi opravljene strokovne analize bo MDS TZL po potrebi sprejela ustrezne ukrepe, vključno s predlogi za spremembo kazenske in druge področne zakonodaje.

Cilj: Opraviti analizo tuje področne zakonodaje glede pojmovanja prisilnega dela in delovnega izkoriščanja v povezavi s kaznivim dejanjem trgovine z ljudmi in po potrebi predlagati spremembe zakonodaje na tem področju.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, MNZ SPBTL, nevladne ali humanitarne organizacije, usposobljene za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi, preostali predstavniki MDS TZL
Rok:	Prva polovica leta 2024

5.4 Pregled sodne prakse in ocena učinkovitosti določb kazenske zakonodaje na področju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi

Različna sodna praksa glede kaznivih dejanj trgovine z ljudmi na območju štirih okrožnih in višjih sodišč v Sloveniji v zadnjem času kaže potrebo po celostni in poglobljeni strokovni analizi določb kazenske zakonodaje in sodne prakse na področju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi.

Skupina GRETA v priporočilih opozarja, da bi morali slovenski organi opraviti celovito presojo učinkovitosti določb kazenskega prava v zvezi s trgovino z ljudmi in s tem povezanimi kaznivimi dejanji. Na tej podlagi je treba prilagoditi vsebino oziroma uporabo ustreznih določb za obravnavo ugotovljenih pomanjkljivosti.

Ukrep se prenaša iz predhodnega akcijskega načrta, saj je bil v letu 2022 sprejet dogovor, da analizo obstoječih določb kazenske zakonodaje in sodne prakse na področju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi izvede Fakulteta za varnostne vede.

Cilj: Opraviti strokovno analizo vseh pravnomočno zaključenih primerov s področja trgovine z ljudmi v obdobju zadnjih desetih let, ki bo objektivno ocenila dejansko stanje in zagotovila priporočila za učinkovitejši pregon teh kaznivih dejanj, vključno s predlogi za morebitno spremembo zakonodaje.

Nosilec:	Fakulteta za varnostne vede
Sodelujoči:	Ministrstvo za pravosodje, predstavniki sodstva, Specializirano državno tožilstvo RS, strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi (MDS TZL)
Rok:	Druga polovica leta 2023

5.5 Sprememba 5. člena Zakona o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj

Odškodnine žrtvam kaznivih dejanj so eden od dejavnikov zagotavljanja pravic žrtvam ter možnosti ponovne vzpostavitve normalnih okoliščin in pogojev resocializacije. Zakon o

odškodnini žrtvam kaznivih dejanj to opredeljuje v 5. členu, med materialnimi pogoji pa je zahtevano državljanstvo Republike Slovenije oziroma Evropske unije.

Iz priporočil drugega kroga ocenjevanja skupine GRETA izhaja, naj slovenski organi sprejmejo ukrepe za olajšanje in zagotovitev dostopa do odškodnine žrtvam trgovine z ljudmi, pri čemer naj bodo v okvir Zakona o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (ZOZKD) vključene vse osebe, ne glede na njihovo državljanstvo. Skupina GRETA navedeno priporočilo izpostavlja tudi v priporočilih tretjega kroga ocenjevanja.

Cilj: Iz Zakona o odškodninah žrtvam kaznivih dejanj se izloči navezna okoliščina državljanstva za žrtve trgovine z ljudmi, zoper katere je bila uporabljena sila ali pri katerih je prišlo do kršitve spolne integritete.

Nosilec:	Ministrstvo za pravosodje
Sodelujoči:	Specializirano državno tožilstvo RS, Vrhovno državno tožilstvo RS, Državno odvetništvo
Rok:	Druga polovica leta 2023

5.6 Posodobitev Priročnika o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi

Priročnik o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi je sprejela Vlada Republike Slovenije 5. maja 2016 (Sklep Vlade RS, št. 02402-2/2016/5). V praksi so se skozi leta pokazale nekatere pomanjkljivosti priročnika, zato bi ga bilo treba dopolniti tako, da bo med drugim urejal tudi področje zdravstvene zaščite žrtev trgovine z ljudmi, opredelil postopek vračanja žrtev v državo izvora in natančno določil postopek obravnave mladoletnih žrtev trgovine z ljudmi. Posebno poglavje bo namenjeno tudi načelu nekaznovanosti žrtev trgovine z ljudmi zaradi njihovega sodelovanja pri nezakonitih dejavnostih, če so bile to prisiljene storiti, kot je določeno v 26. členu Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi.

Ukrep se prenaša iz predhodnega akcijskega načrta, saj je posodobitev priročnika vezana na predhodno sprejetje nekaterih ukrepov in sistemskih rešitev, predvsem v povezavi z oskrbo otrok in zdravstveno zaščito žrtev trgovine z ljudmi.

Cilj: Posodobiti in dopolniti vsebino Priročnika o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL, strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS TZL)
Rok:	Druga polovica leta 2023

5.7 Opredelitev do problematike prostitucije v Sloveniji

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 26. februarja 2014 o spolnem izkoriščanju in prostituciji ter njenem vplivu na enakost spolov¹⁰ izpostavlja povezanost prostitucije s trgovino z ljudmi ter ugotavlja, da prostitucija v svetu in v Evropi pospešuje trgovanje z ranljivimi ženskami in mladoletnicami. Po podatkih Evropske komisije se z žrtvami trguje večinoma za namene spolnega izkoriščanja (62 odstotkov), pri čemer ženske in mladoletnice predstavljajo

¹⁰ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0162+0+DOC+XML+V0//SL>

96 odstotkov identificiranih in domnevnih žrtev. Dokument priporoča državam članicam različne načine za ureditev navedenega področja ter jih poziva, naj razmislijo o uvedbi nordijskega modela, ki kriminalizira kupovanje spolnih storitev ter prepoveduje vse oblike napeljevanja in zlorabe pri izvajanju prostitucije, razen same prodaje spolnih storitev.

V Sloveniji je prostitucija dekriminalizirana od leta 2003, ko je bila s spremembami in dopolnitvami Zakona o prekrških zoper javni red in mir odpravljena prepoved vdajanja prostituciji. Na podlagi Zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1) je ostalo kaznivo samo ponujanje spolnih uslug na javnem kraju na vsiljiv način, kar pa mora koga motiti oziroma povzročiti vznemirjenje ali zgražanje ljudi (tretji odstavek 7. člena ZJRM-1).

S kazenskopravnega vidika je kaznivo dejanje zloraba prostitucije opredeljeno v 175. členu KZ-1, in sicer kot sodelovanje pri prostituciji druge osebe zaradi izkoriščanja ter kot navajanje ali spodbuditev druge osebe k prostituciji ali pridobitev druge osebe za prostitucijo z uporabo sile, grožnje ali s preslepitvijo. KZ-1 ščiti mladoletne osebe, saj po eni strani kriminalizira povpraševanje po njihovi prostituciji, po drugi strani pa kriminalizira njihovo izkoriščanje.

V Sloveniji je po statističnih podatkih še vedno večina prepoznanih žrtev trgovanja izkoriščana zaradi prostitucije in drugih oblik spolne zlorabe. Prostituirane osebe so v ekonomskem, socialnem in čustvenem smislu zelo ranljive, v policijskih postopkih pa se v večini primerov ne prepoznajo kot žrtve trgovine z ljudmi ter zato v predkazenskem in kazenskem postopku le redko sodelujejo. Vse to organom pregona močno otežuje postopke odkrivanja, preiskovanja in tudi dokazovanja teh kaznivih dejanj ter kaže potrebo po učinkovitejši regulaciji tega področja na nacionalni ravni.

Cilj: Organizacija strokovnega posveta na temo problematike prostitucije v Sloveniji.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL, strokovna in druga zainteresirana javnost
Rok:	Druga polovica leta 2024

5.8 Preučitev priporočil skupine GRETA v okviru tretjega kroga ocenjevanja in priprava predlogov za njihovo implementacijo

MDS TZL bo natančno preučila poročilo skupine GRETA o izvedenem tretjem krogu ocenjevanja in priporočila, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje, ter pripravila predloge za njihovo implementacijo.

Skladno s priporočili GRETA morajo slovenske oblasti med drugim:

- raziskati vzroke za odsotnost odškodninskih zahtevkov in izplačil odškodnin žrtvam trgovine z ljudmi;
- omogočiti dostop do odškodnin žrtvam trgovine z ljudmi tako, da odškodnino, dosojeno v kazenskih postopkih, plača država vnaprej in prevzame odgovornost, da znesek izterja od storilca;
- spodbujati specializacijo sodnikov za obravnavo kaznivih dejanj trgovine z ljudmi;
- razširiti uporabo postopkovnih zaščitnih ukrepov, ki so trenutno namenjeni otrokom, mlajšim od 15 let, da bi zajeli vse otroke žrtve in priče trgovine z ljudmi do starosti 18 let ob upoštevanju najboljših interesov otroka;
- sprejeti zakonodajo, ki vključuje preprečevanje trgovine z ljudmi in izkoriščanja delovne sile v politike javnih naročil ter spodbuja preglednost v dobavnih verigah, da se omogoči nadzor nad uspešnostjo podjetij za preprečevanje trgovine z ljudmi in izkoriščanja delovne sile;

- pregledati sistem nagrajevanja odvetnikov.

Cilj: Medresorska delovna skupina bo preučila ključna priporočila skupine GRETA iz tretjega kroga ocenjevanja in pripravila predloge za njihovo implementacijo.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL, člani in zunanji člani MDS TZL
Rok:	Druga polovica leta 2023

6 Koordinacija in podporne dejavnosti

MNZ SPBTL zagotavlja podporo delu nacionalnega koordinatorja za boj proti trgovini z ljudmi in MDS TZL. Skrbi za pregled nad delom vseh državnih organov in drugih organizacij, vpetih v problematiko trgovine z ljudmi, vodi enotno statistiko s tega področja ter zagotavlja tiskanje strokovnih in informativnih gradiv za obveščanje medijev, splošne javnosti in za delo stroke.

6.1 Nadaljnje medresorsko sodelovanje in sodelovanje s civilno družbo v okviru MDS TZL in multidisciplinarnih skupin za obravnavo primerov nameščenja žrtev trgovine z ljudmi

Vlada Republike Slovenije je 18. decembra 2003 ustanovila MDS TZL, ki jo sestavljajo predstavniki resornih ministrstev, organov v sestavi in vladnih služb ter zunanji člani iz nevladnih organizacij, sindikatov, Specializiranega državnega tožilstva in Državnega zbora. MDS TZL vodi nacionalni koordinator, ki sklicuje redna srečanja delovne skupine, na katerih se usklajujejo aktivnosti posameznih institucij ter oblikujejo stališča, predlogi in pobude za krepitev učinkovitosti politik na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej. Poleg tega bo MDS TZL izvajala aktivnosti, določene v Akcijskem načrtu za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2023–2024, in za vsako tekoče leto pripravila letno poročilo o svojem delu, s katerim bo seznanila Vlado Republike Slovenije.

Ob vsaki namestitvi žrtve v program Oskrbe žrtev trgovine z ljudmi – varni prostor, po potrebi pa tudi že v času bivanja v krizni namestitvi, nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi imenuje multidisciplinarno skupino, ki spremlja izvajanje programa, sprejema odločitve o izvedbi dodatnih ukrepov za zagotavljanje žrtvine varnosti, sprejema odločitve o spremembi individualnega programa pomoči in odloča o izgubi pravice žrtve do programa.

Cilj 1: Redna srečanja MDS TZL, izvedba ukrepov iz Akcijskega načrta za boj proti trgovini z ljudmi ter priprava letnih poročil o delu MDS TZL.

Cilj 2: Učinkovito delovanje multidisciplinarnih skupin za obravnavo primerov nameščenja žrtev trgovine z ljudmi. Pristop vseh deležnikov mora biti prednostno osredotočen na žrtev in njene potrebe.

Nosilec:	Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči:	MNZ SPBTL, člani in zunanji člani MDS TZL
Rok:	Kontinuirano izvajanje v letih 2023 in 2024

6.2 Zagotavljanje skladnosti statističnega sistema o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji

Mednarodni dokumenti in dokumenti EU določajo spremljanje in ocenjevanje politik v boju proti trgovini z ljudmi. Direktiva 2011/36/EU še zlasti opredeljuje dvoletno poročanje Evropski komisiji o kazalnikih in trendih pojava trgovine z ljudmi v posamezni državi članici ter o ukrepih za zmanjševanje povpraševanja. Predpogoj za to je natančno in usklajeno zbiranje statističnih informacij pri organih odkrivanja in pregona, pa tudi pri preostalih resorjih, vključno z nevladnimi organizacijami, ki sodelujejo v postopkih prepoznavne žrtev trgovanja.

Cilj: Usklajeno zbirati statistične informacije pri organih odkrivanja in pregona, pa tudi pri preostalih resorjih, vključno z nevladnimi organizacijami, ki sodelujejo v postopkih prepoznavne žrtev trgovanja. Podatki o žrtvah se razčlenijo po spolu, starosti, vrsti izkoriščanja, izvorni in/ali ciljni državi. Prav tako se na podlagi tega zbirajo statistične informacije o kazenskih postopkih zoper storilce kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi, vključno z obtožnimi predlogi in obsodbami. V poročanje se vključi tudi Vrhovno državno tožilstvo, ki ima pregled nad vsemi zadevami s področja trgovine z ljudmi, ter določi obseg in način poročanja glede na fazo postopkov.

Nosilec:	MNZ SPBTL
Sodelujoči:	Policija, Vrhovno državno tožilstvo RS, nevladne organizacije, po potrebi preostali resorji
Rok:	Kontinuirano izvajanje v letih 2023 in 2024

6.3 Spremljanje posameznih primerov pregona kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi

Pri preiskavi in pregonu kaznivih dejanj trgovine z ljudmi je zaradi dolgotrajnosti in časovne odmaknjenosti posameznih primerov v preteklosti prihajalo do pomanjkanja informacij o stanju konkretnih postopkov. V letu 2018 smo zato uvedli obvezno polletno pisno obveščanje nacionalnega koordinatorja za boj proti trgovini z ljudmi o vseh aktualnih postopkih Specializiranega državnega tožilstva RS. Navedena praksa se je izkazala za zelo koristno, zato jo je treba nadaljevati tudi v prihodnje.

Cilj: Redno spremljati posamezne primere kaznivih dejanj trgovine z ljudmi vse do pravnomočnih sodb. Prav tako je treba dodatno zagotoviti preglednost in argumentiranost razpleta posameznih primerov in o njih periodično (enkrat letno) obveščati nacionalnega koordinatorja. V poročanje se vključi tudi Vrhovno državno tožilstvo RS.

Nosilec:	Specializirano državno tožilstvo RS
Sodelujoči:	Vrhovno državno tožilstvo RS, Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, FURS, IRSD, nevladne organizacije
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

6.4 Izdelava in priprava strokovnih tiskanih gradiv

Letna poročila in dvoletni akcijski načrti so strokovna gradiva, katerih priprava je temeljno vodilo delovanja medresorske delovne skupine in je opredeljena v ustanovitvenem sklepu vlade. To gradivo je hkrati tudi primerno za obveščanje medijev in širše javnosti. Poleg tega MDS TZL pripravlja občasna postopkovna gradiva za izobraževanje in delo stroke (npr. Priročnik o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi), pa tudi posamezne priročnike in brošure za ozaveščanje ciljnih skupin (npr. priročnik za delodajalce Preprečite prisilno delo).

Zaželeno je, da so navedena strokovna gradiva poleg objave na spletu objavljena v manjšem številu izvodov tudi v tiskani obliki.

Cilj: Letna poročila, akcijski načrt za obdobje 2023–2024 in infografike za potrebe tiskovnih konferenc in drugih predstavitev natisniti v primernem številu izvodov; za potrebe izobraževanj in praktične uporabe natisniti tudi postopkovne priročnike in druga strokovna gradiva. Predvidena sredstva znašajo približno 1.000 EUR letno.

Nosilec:	MNZ SPBTL
Zagotovitev financ:	Ministrstvo za notranje zadeve
Rok:	Kontinuirana dejavnost v letih 2023 in 2024

PRILOGA

Pregled financiranja projektov po posameznih ministrstvih za leti 2023 in 2024

Proračunski porabnik	Dejavnost	Proračunska postavka	2023	2024	Skupaj
MDDSZ	Oskrba žrtev – krizna namestitvev	170084 Oskrba žrtev trgovine z ljudmi	45.000,00 €	45.000,00 €	90.000,00 €
MNZ	Oskrba žrtev – namestitvev v varnem prostoru	3431 Materialni stroški	40.000,00 €	40.000,00 €	80.000,00 €
	Ozaveščanje	3107 Plače	30.000,00 €	30.000,00 €	60.000,00 €
	Ozaveščanje - projekt	3431 Materialni stroški	5.000,00 €	5.000,00 €	10.000,00 €
	Tiskovine	3431 Materialni stroški	1.000,00 €	1.000,00 €	2.000,00 €
	Organizacija srečanja mreže NATC JVE	3431 Materialni stroški	/	10.000,00 €	10.000,00 €
	Organizacija strokovnega srečanja	3431 Materialni stroški	3.000,00 €	3.000,00 €	6.000,00 €
	(Re)Integracija žrtev trgovine z ljudmi	140005 Sklad ISF – EU udeležba 75 %	37.500,00 €	37.500,00 €	75.000 €
	140005 Sklad ISF – lastna udeležba 25 %	12.500,00 €	12.500,00 €	25.000 €	
UKOM	Ozaveščanje – 18. oktober	1322 Neposredno komuniciranje vlade z javnostjo in kampanje	5.000,00 €	/	5.000,00 €
UOIM	Program PATS	180011 – Sklad AMIF SI udeležba (25%)	13.125,00 €	13.125,00€	26.250,00 €
		180010 – Sklad AMIF EU udeležba (75%)	39.375,00€	39.375,00€	78.750,00 €
MIZS	Ozaveščanje	716010 Inovativni projekti	2.500,00 €	2.500,00 €	5.000,00 €
MZ	Programi pomoči	221092 – Programi pomoči ranljivim skupinam	24.000,00 €	24.000,00 €	48.000,00 €
Skupaj			258.000 €	263.000 €	521.000 €